

44%, а в 2021 р. – вже 52%. Це підтверджує ефективність діяльності компанії та результативне управління.

Таблиця 2 – Розрахунок беззбитковості діяльності ПрАТ «МХП» за 2019-2021 рр., тис. грн

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Виручка від реалізації продукції	2055943	1911137	2372262
Витрати	1658111	1513599	1627746
у т.ч. постійні витрати	497433,3	454079,7	488323,8
Змінні витрати	1160677,7	1059519,3	1139422,2
Маржинальний дохід	895265	851618	1232840
Коефіцієнт маржинальності доходу, %	0,44	0,45	0,52
Критичний обсяг продажу	1142337	1019012	939645

Зміна співвідношення між постійними й змінними витратами в межах можливостей підприємства дозволяє вирішити питання оптимізації прибутку.

Також політика підприємства повинна враховувати взаємопов'язані між собою складові розвитку: економічний, соціальний та екологічний.

Наприклад, покращення якості продукції посилює конкурентоспроможність компанії на ринку та дозволяє отримати певний дохід за рахунок існуючих і залучення нових споживачів. Дотримання всіх вимог при виробництві продукції сприяє результативній і довгостроковій співпраці з контрагентами. Постійне удосконалення технології виробництва, використання більш безпечних для довкілля речовин приводить до розширення можливостей підприємства, зменшення навантаження на навколишнє середовище.

ОГЛЯД ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНИ В 2022 РОЦІ

О. ЩЕТИНСЬКА, магістрант

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

ladirra1104@gmail.com

У своїй історії економіка нашої країни стикнулася з викликами такого масштабу вперше. Стійкість української економіки здивувала, а українці творили дива. Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль заявив про

готовність української економіки до нових викликів у 2023 році. За його словами, в 2022 році уряду вдалось зберегти керованість економічними та фінансовими процесами, а дві третини всіх бюджетних коштів склав внутрішній ресурс держави. Водночас він відзначив важливість міжнародної допомоги: «залучили 31,2 мільярда доларів підтримки від міжнародних партнерів. Насамперед це кошти США, Євросоюзу та МВФ. З них 45 % – гранти».

Дослідження змін обсягів та пріоритетів імпорту та експорту України під час війни виявили суттєві зміни. Так, за даними Держстату та Державної митної служби, у 2022 році сумарний експорт товарів становив 36,9 млрд. дол., що становить лише 67,7% відносно січня-жовтня 2021 року, тобто відбулося його скорочення майже на третину. Найбільші торгові партнери за часткою товарного експорту, а також товарна структура експорту України в 2022 році за категоріями продукції представлені на рис. 1.

Структура імпорту також зазнала суттєвих змін як по країнах-імпортерах, так і по складу та кількості товарної продукції (рис. 2).

Все це відбувалося на фоні рекордного дефіциту Держбюджету України (рис. 3).

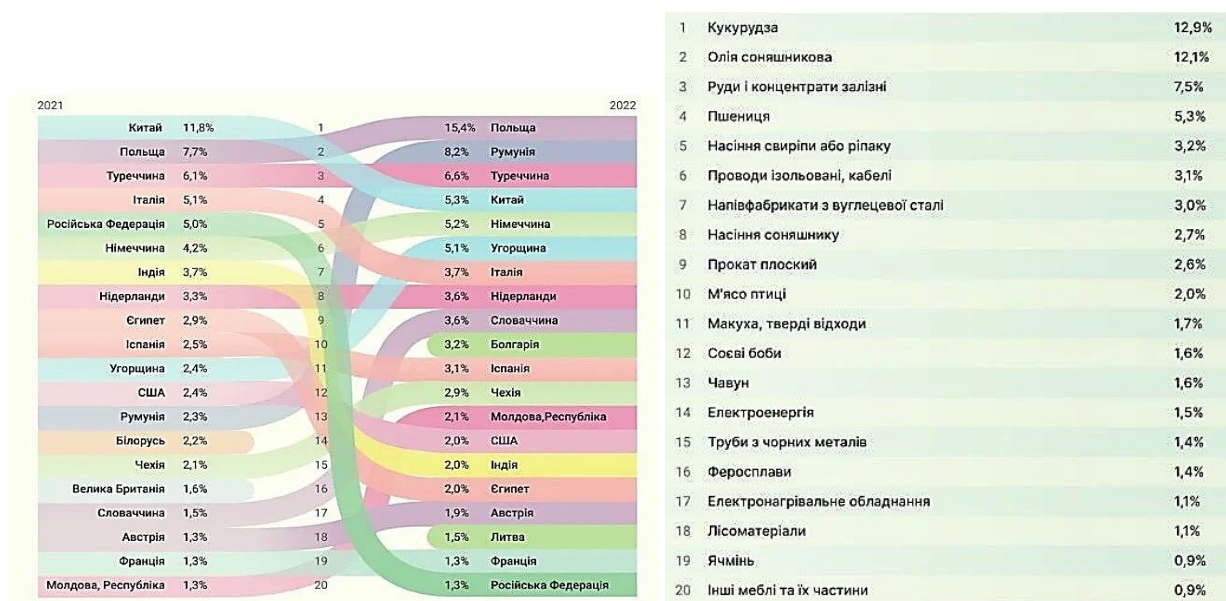

Рис. 1 – Діаграма змін стран-експортерів (2021 та 2022 роки) та товарна структура експорту України в 2022 році

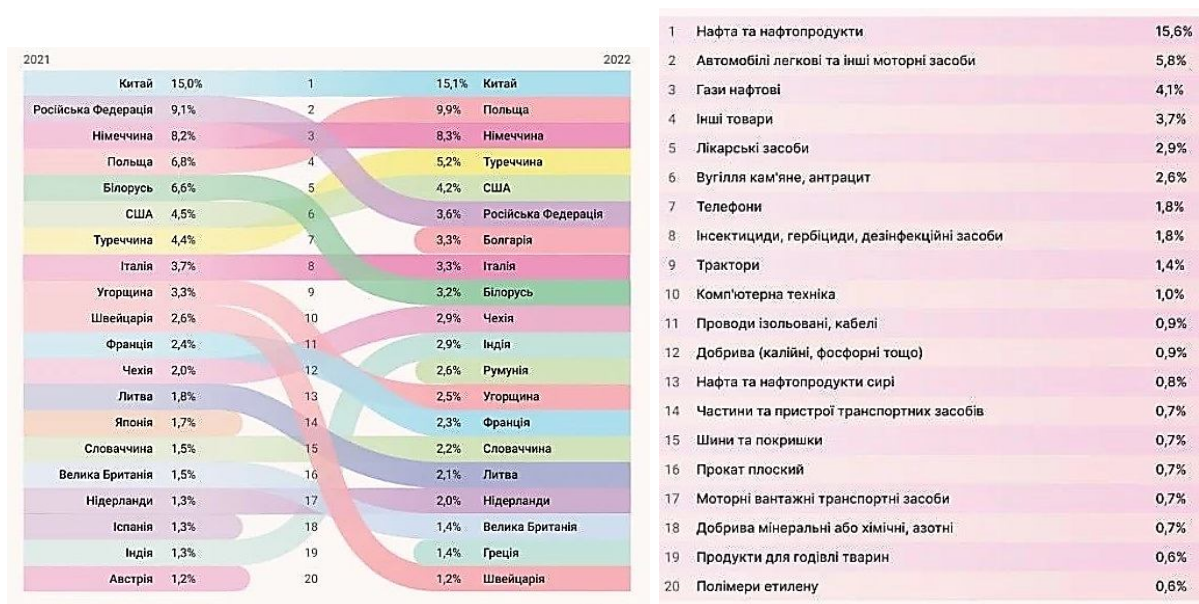

Рис. 2 – Діаграма змін стран-імпортерів (2021 та 2022 роки) та товарна структура імпорту України в 2022 році

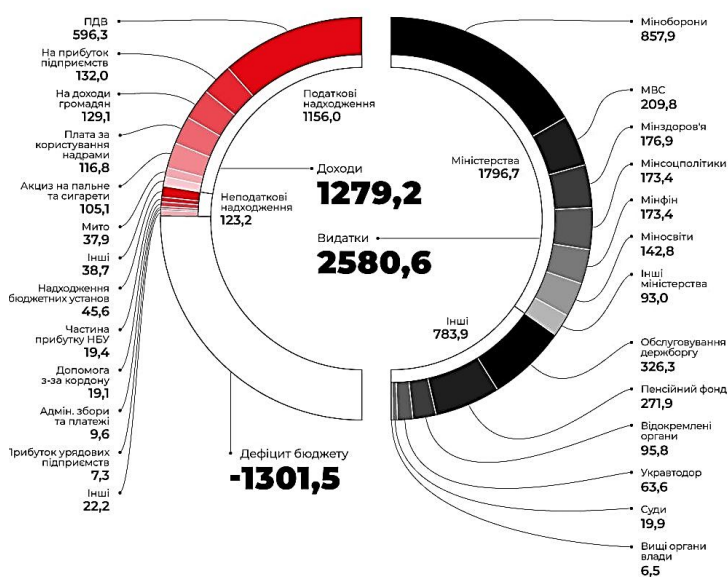

Рис. 3 – Доходи та видатки Державного бюджету України в 2022 році, млрд. грн.

Як саме формувався бюджет України в 2022 році представлено на рис. 4. За даними Міністерства фінансів України загальний обсяг фінансування бюджету склав 50 593 млн. дол. або 1 670 106 млн. грн. Через війну українська економіка скоротилася приблизно на третину за рік, а близько 90 % надходжень до бюджету спрямовуються на фінансування оборони. Забезпечити інші нагальні видатки вдалося завдяки додатковому фінансуванню.

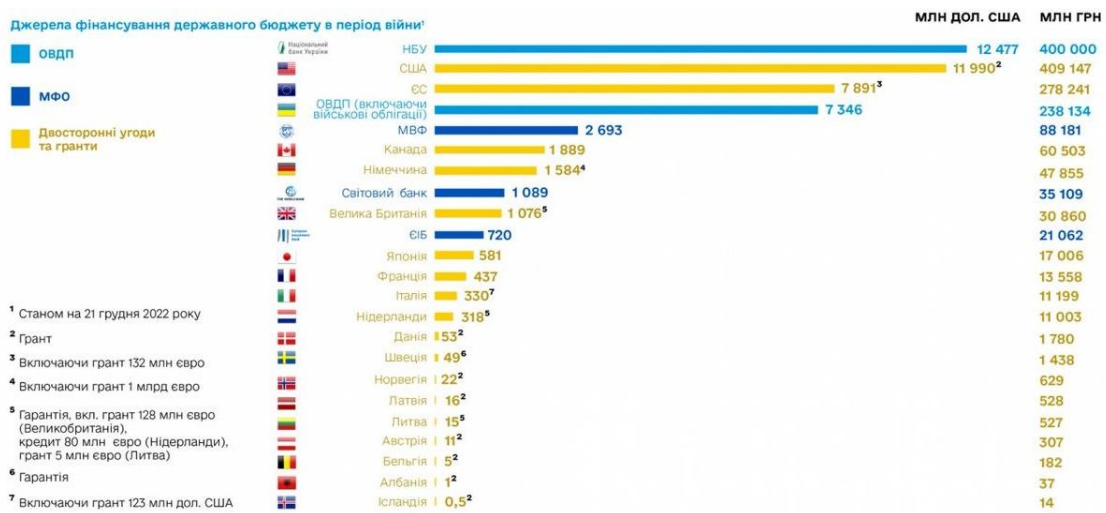

Рис. 4 – Фінансування Державного бюджету України з початку повномасштабної війни 2022 року

Крім того, над Україною нависла демографічна криза, бо скорочується чисельність населення, зростає смертність через війну, знижується народжуваність. Не останню роль відіграє міграція населення України. По даним Управління Верховного Комісаріату ООН у справах біженців станом на 01.01.2023 року у Європі перебуває \square 7,9 млн. осіб біженців з України. Ці явища можуть привести до того, що населення України до 2030 року скоротиться до 35 млн. осіб, і це ще, за висловом фахівців Інституту демографії та соціальних досліджень НАН, оптимістична оцінка. Є прогнози катастрофічного падіння народжуваності вже наступного 2023 року.

А на «фронті» діджиталізації країни під час повномасштабної війни в 2022 році відбулися позитивні зміни. Підсумки цифровізації нашої держави в 2022 році представлені на рис. 5.

Рис. 5 – Діджиталізація України під час повномасштабної війни 2022 року за даними Кабінету Міністрів України

В 2022 році були скасовані практично всі перевірки бізнесу, переведено на декларативний принцип більшість дозволів та ліцензій, встановлено ставку єдиного податку на рівні 2 %, понад 700 підприємств змогли перемістити виробництво в безпечні регіони.

ФАКТОРИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Н. В. ШАНДОВА, д-р екон. наук, професор

М. Ю. РЕДЬКІНА, бакалавр

Херсонський національний технічний університет

Ефективний розвиток підприємницької діяльності на основі максимального використання конкурентних переваг потребує створення особливих умов. Такі умови представлені комплексом факторів, одна частина яких формується об'єктивно, у ході еволюції підприємницьких систем того або іншого рівня, а інша частина є підсумком усвідомленої цілеспрямованої діяльності суб'єктів зовнішнього регулювання.

Конкурентні фактори найбільш повно розглядаються в концепції М. Портера [1], стосовно до міжнародної конкуренції, конкуренції між країнами й окремими регіонами (як елементами міжнародної господарської системи). У якості основних факторів, що забезпечують конкурентоспроможність, Портер розглядав: розвинутий національний попит; наявність кластерів взаємно підтримуючих галузей; інтенсивну внутрішню конкуренцію у країні; сучасні управлінські підходи до керування ресурсної бази підприємницьких структур. При цьому в якості провідних факторів розвитку конкурентних переваг він виділяв, у першу чергу, не трудові й природні ресурси, а систему комунікацій, науку й освіту – основу інноваційного процесу [1]. Така позиція одержала розвиток у сучасних концепціях конкуренції.

Сьогодні можна виділити декілька основних факторів, що є детермінантами розвитку конкурентоспроможності підприємницьких структур відповідно до сучасних концепцій керування. Крім того, слід урахувати, що основні фактори носять узагальнюючий (інтегральний) характер, тобто, по суті, відображають вплив низки інших факторів, що прямо не враховуються.